MAATALOUS

Moni luulee, että viljelijät elävät omavaraistaloudessa.
EMOLEHMÄTUOTTAJA ANNE SEPPÄLÄ, LOPPI

Lopen suurimmat tuet – elämiseen jäi 15 000 euroa vuodessa yrittäjää kohti

Maatilan myyntitulojen ja tukien summa saattaa ulkopuolisesta näyttää valtavalta. Mutta suuria ovat menotkin.

LOPPI (MT)
Kohta noustaan taas puheenaiheeksi, loppilainen emolehmätuottaja **Ari Seppälä** totesi keskiviikkona.

Kun viime vuoden maataloustuet julkistettiin, Shellin baarissa ruoditaan taas, miten se Lopen suurin tuensaaja porskuttaakaan.

Harva ymmärtää, etteivät tukieurot tee pesää viljelijän taskuun. Ari ja **Anne Seppälälle** jäi viime vuonna kummallekin noin 15 000 euroa elämiseen.

Isot tulot, isot menot

53-vuotiailla Seppälöillä on 60 emolehmää ja viljelyssä 210 hehtaaria peltoa. Niistä valtaosa on vuokramaita.

Seppälät saivat viime vuonna 180 000 euroa maataloustukia. Kun lihan, eläinten ja viljan myyntitulot, koneurakoinnin tulot sekä pienen tallin karsinavuokrat ja vuokramökin tulot lasketaan mukaan, tilan liikevaihto nousi lähes 300 000 euroon.

Iso summa – ennen kuin aletaan miettiä kustannuksia.

Seppälät tekevät rehut omilta pelloilta, joten ostorehuista ei kerry suurta laskua.

Rehujen tuottamiseen tarvitaan kuitenkin peltoa – maanvuokriin hupenee 34 000 euroa vuodessa. Lannoitteet ja kalkki haukkaavat lähes 29 000 euroa.

Seppälän tilan tulot ja menot 2014

Tulot	euroa
Eläinten ja lihan myynti	57 700
Viljan (ym. kasvien) myynti	34 200
Muiden kotieläintuotteiden myynti	1 400
Vuokrat (mökki ja hevostalli)	20 000
Muut tulot (esim. luovutusvoitot, korot)	5 900
Tuet	180 000
Maatalouden tulot yhteensä	**299 200**
Menot	
Kotieläinten osto (sonni)	3 900
Muut kotieläinostot	14 300
Rehut	4 900
Lannoitteet ja kalkki	28 700
Siemenet	4 900
Muut kasvinviljelymenot	6 100
Lyhytikäinen kalusto	3 700
Palveluiden ostot (kuivaus, puinti ym.)	900
Koneiden kunnossapito	15 900
Rakennusten kunnossapito	7 100
Maatalouden poltto- ja voiteluaineet	16 400
Maatalouden sähkö	8 200
Maatalouden vakuutusmaksut	15 800
Pellon vuokrat	34 100
Lainojen lyhennykset ja korot	70 000
Muut maatalouden menot	34 600
Maatalouden menot yhteensä	**269 500**
Erotus	**29 700**
Erotus henkeä kohden	14 850

Lähde: Ari Seppälä

MARKKU VUORIKARI

Ari Seppälä laskee tilansa tuloja ja menoja viime vuodelta. Moni kuluerä tuntuu itsestäkin yllättävän suurelta. Anne Seppälä seuraa vieressä.

Lisäksi kuluu kylvösiementä, torjunta-aineita, traktorin polttoainetta, käärintämuovia...

Yksin vakuutusmaksuihin tilalla kuluu 16 000 euroa vuodessa.

Lainaa yrittäjällä on aina. ”Pankinjohtaja Hatakka ei ymmärrä, etten ole hirvimiehiä, ja lähettelee minulle eräpäiviä”, Ari veistelee. Lainojen lyhennyksiin ja korkoihin menee 70 000 euroa vuodessa.

Kun tuotoista on vähennetty kaikki maatalouden kustannukset, Seppälöille jäi viime vuonna noin 30 000 euroa. Siis 15 000 euroa yrittäjää kohti vuodessa. Sillä pitää elää.

Iso osa menee ruokakauppaan.

”Moni luulee, että viljelijät elävät omavaraistaloudessa”, Anne Seppälä sanoo. Se ei pidä paikkansa, sillä aika ei ikinä riittäisi kaiken viljelemiseen itse. Kaupan ruokalasku ei paljon poikkea tavallisen kuluttajan laskusta.

Seppälät eivät kuitenkaan valita. ”Tähän tulotasoon on niin tottunut, ettei muusta oikein osaa haaveilla”, Ari Seppälä sanoo.

Työtunteja ei uskalleta laskea

Naapuritilan **Liisa**, 39, ja **Pekka Salmela**, 43, ovat maidontuottajia. Parsinavetassa on 28 lypsävää ja viljelyssä vajaat 60 hehtaaria peltoa.

Perheessä on kaksi lasta, 13- ja 16-vuotiaat.

Salmelat saivat viime vuonna 65 000 euroa tukia. Maidon myyntitulot olivat 110 000 euroa. Yhteensä siis 175 000 euroa.

Lainojen lyhennykset vievät tuloista heti päältä 30 000 euroa ja korot 8 000 euroa.

Ostorehuihin menee 23 000 euroa vuodessa.

Säilörehu tehdään yhdessä Seppälöiden kanssa. Karja syö vuodessa 600 paalia. Yhden hinnaksi tulee 20–25 euroa, kun mukaan lasketaan nurmen siemen, lannoitteet, traktorin polttoaine, muovi ja muut kulut.

Siemennyksiin, eläinlääkärimaksuihin, lääkkeisiin ja kuivikkeisiin kuluu 12 000 euroa vuodessa.

Navettakaluston kunnossapitoon hupeni viime vuonna 3 000 euroa. ”Siihen ei tarvita kuin lypsykoneen vuosihuolto ja pari osaa ruokintarobottiin”, Liisa kertoo.

”Ja menee sitten hakemaan millaista hydrauliletkua tahansa, alle satasella ei saa mitään”, Pekka jatkaa. ”Kaikki pikkutilpehööri maksaa.”

Pellonvuokriin tilalla kuluu 6 000 euroa ja myel-maksuihin 6 000 euroa.

> Pankinjohtaja Hatakka ei ymmärrä, etten ole hirvimiehiä, ja lähettelee minulle eräpäiviä.«
> **ARI SEPPÄLÄ**

Kun viime vuoden tuloista on vähennetty kulut, jäljelle jää Salmeloillakin noin 30 000 euroa, 15 000 euroa yrittäjää kohti vuodessa.

Miten monelle työtunnille se pitäisi jakaa? Siitä Salmeloilla ei ole käsitystä.

Liisa yritti viime toukokuussa, vuoden kiireisimpään aikaan, laskea miehensä työtunnit. Hän päätyi ainakin kolminkertaiseen lukemaan normaaliin kahdeksan tunnin työpäivään verrattuna.

Pekka käski lopettamaan laskemisen, koska tulos olisi alkanut vain harmittaa.

”Aina töissä eikä koskaan rahaa”

Sekä Seppälät että Salmelat elävät säästeliäästi. Yksi lomamatka vuodessa on pyritty tekemään, mutta Salmeloilta se jäi viime vuonna tekemättä. Maidon hinta laski, eikä matkaan enää ollut varaa.

Liisa Salmela kertoo **Sampo**-pojan joskus tokaisseen osuvasti: ”En taatusti rupea maanviljelijäksi. Te olette aina töissä, eikä teillä koskaan ole rahaa.”

SATU LEHTONEN

Sonkajärveläinen Iskola sai suurimmat viljelijätuet

Sonkajärvellä toimiva, maidontuotantoon erikoistunut Iskola Oy sai viime vuonna Suomen suurimman viljelijätukipotin, 968 000 euroa.

Kakkonen oli kurikkalainen, lypsykarjatalouteen keskittynyt osakeyhtiö Tikan maatila.

Kolmanneksi suurin yksittäisen toimijan saama viljelijätukipotti meni valtiolle: Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT:n Jokioisten kartanot sai viljelijätukia 940 000 euroa.

Neljäntenä on kauhavalainen, lihanautojen kasvatukseen erikoistunut HH Jalasto Oy.

Ensimmäinen yksityishenkilö, hollolalainen **Matti Vuorinen**, yltää viidenneksi.

Tuet julki verkossa eilen

Maaseutuvirasto Mavi julkisti viime vuodelta maksetut tuet verkossa torstaina.

Hakupalvelu sisältää EU:n maksamat tuet sekä kansallisen rahoitusosuuden.

Alle 1 250 euroa tukia saaneiden luonnollisten henkilöiden tietoja ei kuitenkaan julkaista

Kokonaan kansallisista varoista maksettuja tukia ei hakupalvelusta löydy. Ne saa Maaseutuvirastosta erillisen tiedonluovutuspyynnön avulla.

Isoja hanketukipotteja

Kun laskelmaan otetaan mukaan kaikki tuet, kärjestä ei maatiloja löydy.

Ykkösenä on Savonia-ammattikorkeakoulun kuntayhtymä, joka sai hanketukia yli kaksi miljoonaa euroa. Myös Pro Agria Etelä-Suomi sai yli kahden miljoonan hanketuet.

Suurimmat viljelijätukien saajat

Sija	Nimi ja kunta	Tuotantosuunta	Tuki, euroa
1	**Iskola Oy**, Sonkajärvi	Lypsykarjatalous	967 762
2	**Tikan Maatila Oy**, Kurikka	Lypsykarjatalous	940 133
3	**MTT Jokioisten kartanot**, Jokioinen	Muu tuotanto tai toiminta	939 877
4	**HH Jalasto Oy**, Kauhava	Lihanautojen kasvatus	933 701
5	**Vuorinen Matti Kalevi**, Hollola	Lypsykarjatalous	805 859
6	**Kujala Janne Kustaa**, Seinäjoki	Lihanautojen kasvatus	779 956
7	**Ahlqvist Niko Olavi**, Vihti	Viljanviljely	760 781
8	**Maatalousyhtymä Tenhon tila**, Ulvila	Lihanautojen kasvatus	712 733
9	**Gårdskulla Gård Samm.Sl**, Siuntio	Lihanautojen kasvatus	705 907
10	**Finexcel Oy**, Liperi	Muu nautakarjatalous	699 974
11	**Laaksonen Timo Tapani**, Lieto	Viljanviljely	654 712
12	**Mikko Elovaara Oy**, Kiuruvesi	Lihanautojen kasvatus	635 895
13	**Jan-Erik Sigg Ab**, Närpiö	Kasvihuoneviljely	629 099
14	**Mäkinen Antti Sakari**, Siikajoki	Lihanautojen kasvatus	622 082
15	**Mustakosken Puutarha Oy**, Karvia	Kasvihuoneviljely	612 997
16	**AgriToukola Oy**, Kangasala	Siipikarjanlihan tuotanto	598 433
17	**Eronen Vesa Petri**, Liperi	Lihanautojen kasvatus	591 767
18	**Maatalousyhtymä Uuksunen**, Pielavesi	Lihanautojen kasvatus	586 837
19	**Huldéns Nöt Ab**, Kruunupyy	Lihanautojen kasvatus	570 889
20	**Salinin Tila Oy**, Virrat	Lihanautojen kasvatus	564 254

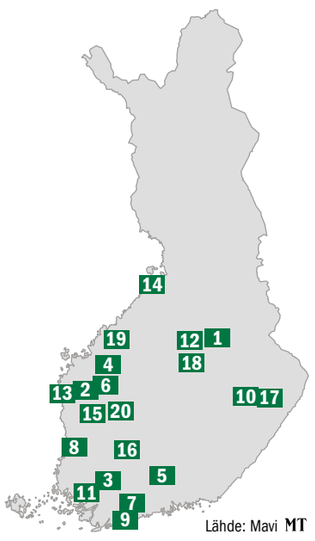

Lähde: Mavi MT

Seuraavatkin sijat menevät Pro Agrioille: Oulun, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon.

Niiden jälkeen suurin hanketuen saaja oli Suomen Metsäkeskus Seinäjoella.

Seuraavana on Valio, jonka kautta kanavoidaan kunnille kulkevaa EU:n koulumaitotukea. Tuen vaikutuksen piirissä on noin 90 prosenttia suomalaisista lapsista ja nuorista. Koulumaitotuki kutistui hieman toissavuotisesta vajaaseen 1,7 miljoonaan euroon.

Maaseutuvirasto maksoi vuonna 2014 tukia kaikkiaan noin 2,1 miljardia euroa. Siitä puolet on kansallista, puolet EU-tukea.

Yhteensä tuensaajia oli viime vuonna 67 616. Niistä maatiloja oli 59 472.

SATU LEHTONEN

Tukia kritisoivalle Björn Wahlroosille 252 000 euroa

Maataloustukia voimakkaasti kritisoinut talousvaikuttaja **Björn Wahlroos** sai viime vuonna viljelijätukia noin 252 000 euroa. Tukisumma on hieman pienempi kuin vuonna 2013.

Uuden kirjansa julkistustilaisuudessa Wahlroos sanoi, että hän on listoilla viimeistä kertaa. Tilaa viljelee nykyään hänen poikansa.

Koneen hallituksen puheenjohtajan **Antti Herlinin** tuet puolestaan kasvoivat toissa vuodesta yli 70 000 euroa: vuonna 2013 Herlin sai tukia noin 254 000 euroa, viime vuonna 328 000 euroa. Herlin kasvattaa tilallaan Kirkkonummella lihanautoja.

Maataloustukien saajien joukossa oli myös yhdeksän kansanedustajaa.

Heistä eniten tukia sai pertunmaalainen **Jari Leppä** (kesk.), jolle maksettiin vajaat 125 000 euroa. Lepän tilalla tuotetaan maitoa.

MT–STT

MTK: Tuet kotimaisen tuotannon elinehto

Viljelijöille maksetut tuet ovat tukea koko elintarvikeketjulle aina kuluttajalle asti, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK korostaa.

Kotimaisella maataloudella ja elintarviketeollisuudella ei ole toimintaedellytyksiä ilman tukia. Ilman niitä Suomi jäisi hyvin riippuvaiseksi tuontiruuasta.

MTK muistuttaa, että tukien kautta saadaan palautettua suurin osa Suomen maksamasta EU:n jäsenmaksusta takaisin Suomeen.

Tukitietoja verrataan usein virheellisesti verotietojen julkistamiseen. MTK korostaa, että maataloustukien bruttomäärät eivät kuvaa lainkaan viljelijöiden tulotasoa eivätkä myöskään tuotannon kannattavuutta.

Jos viljelijät saisivat päättää, he haluaisivat saada toimeentulonsa kokonaan markkinoiden kautta, MTK muistuttaa.

Tämä ei ole käytännössä mahdollista yhdessäkään EU-jäsenmaassa.

SATU LEHTONEN